

V. 2074.

Handwritten signature or mark

A VESZPRÉMI PIARISTA DIÁKSZÖVETSÉG KIADVÁNYAI.
7. szám.

LACZKÓ DEZSŐ EMLÉKEZETE.

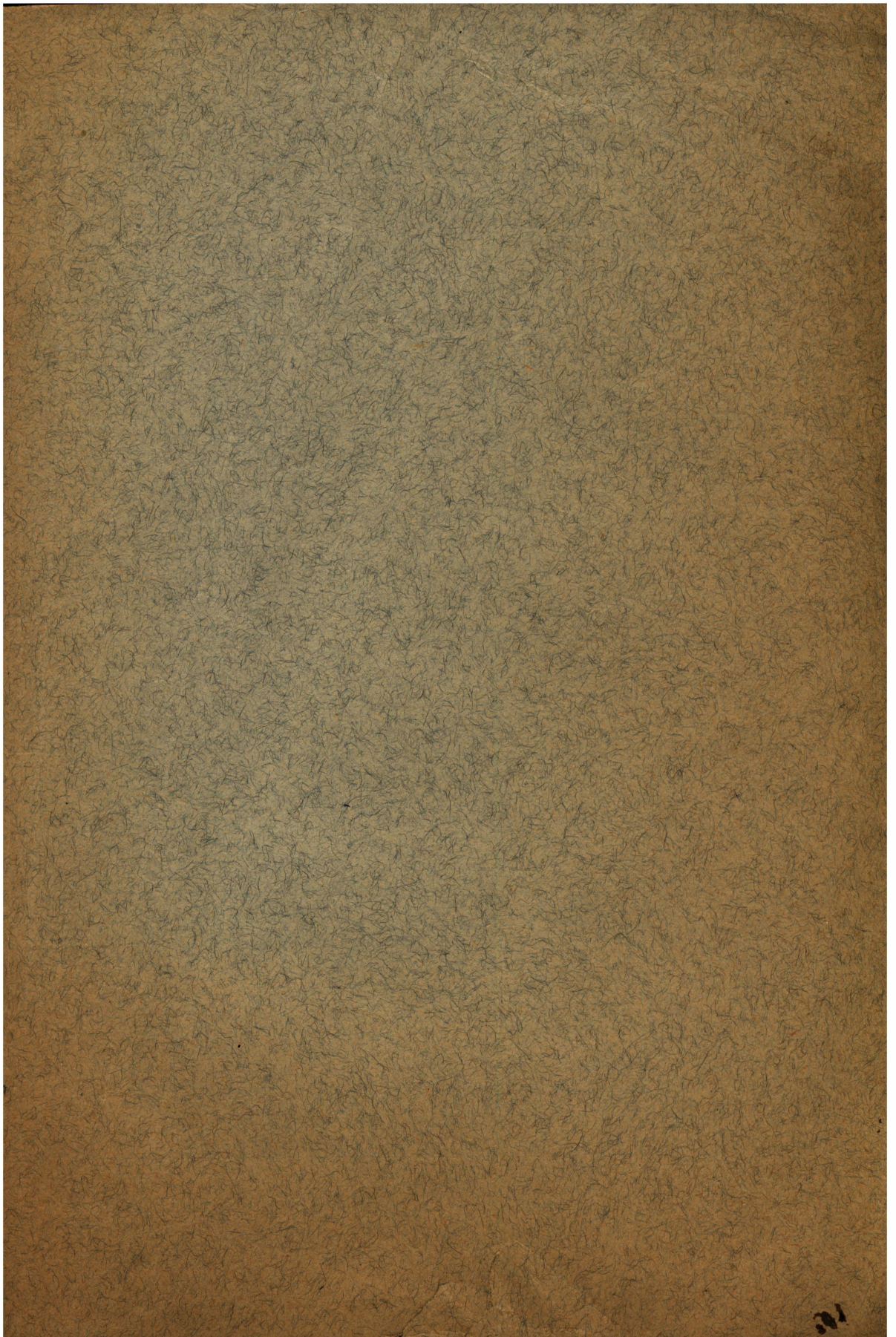
*(Különlenyomat a veszprémi kegyestanítórendi gimnázium 1932/33-i értesítőjéből,
dr. Szücs Imrétől.)*

(Tagilletmény gyanánt.)

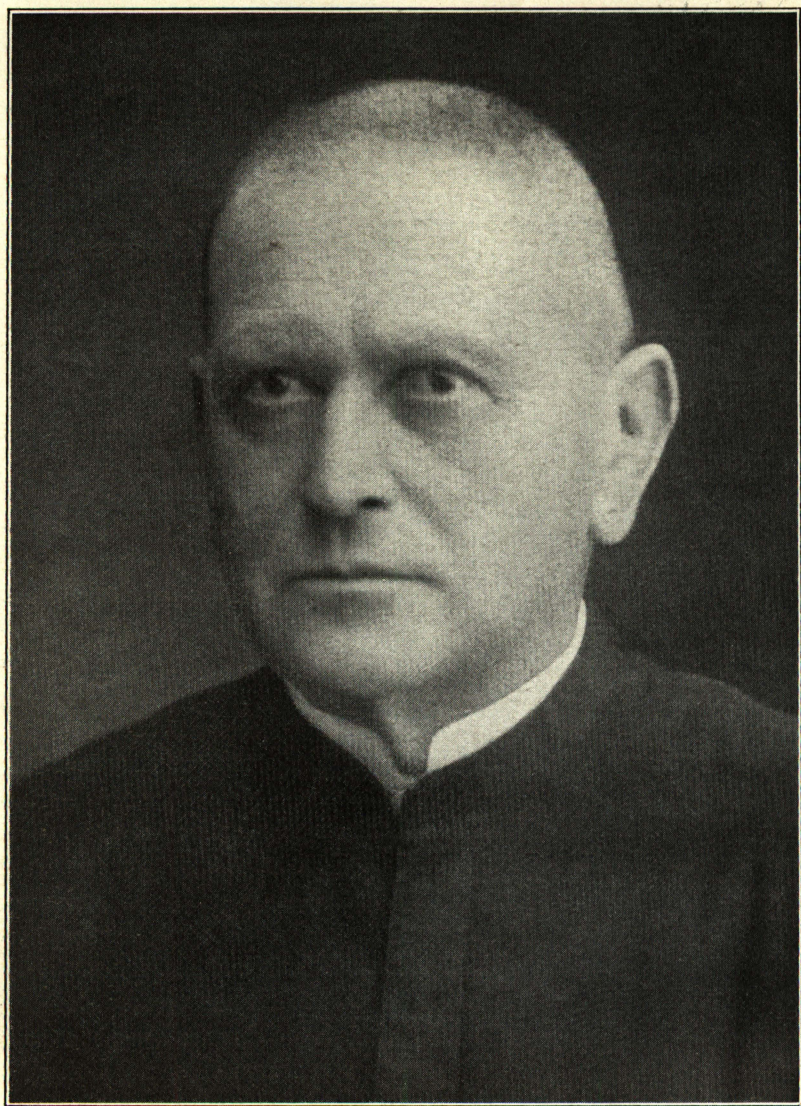
1933.

EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA, VESZPRÉM.

2074.

P26/7/48

Lauko' Desioz

Laczkó Dezső

kegyesrendi áldozópap, érdemesült házfőnök és gimn. igazgató, c. tanker. kjr. főigazgató,
a Veszprémvármegyei Múzeum igazgatója stb., a Veszprémi Piarista Diákszövetség
alapító és tiszteleti tagja

1860 – 1932.

Először és utóljára a szívével volt találkozásom. Épen 25 évvel ezelőtt, mikor iratkozni jöttem a veszprémi gimnáziumba, egy szegény kis sváb gyerek keserves zokogása vonta magára az emberek figyelmét. Hiába vigasztalta, hivatatta édesanyja haza, ő nem akart mozdulni, mert ő „gimnazista és pap akar lenni“. Talán valami hiány volt az iratai között, azért nem vették fel. Ekkor egy magas, daliás papi alak tűnt fel a folyosón, odalépett az ablakmélyedésbe, szó nélkül megfogta a remegő kis fiút gallérjánál fogva s bevezette az igazgatói irodába. Pár perc múlva öklével szemeit törölgetve jött ki az új gimnazista diák. A papi ember pedig barackot nyomva a buksi fejére, anyjához visszavezette. — Ekkor hallottam, hogy ez az igazi „pater parvulorum“, Laczkó tanár úr volt.

Halála előtt való napon egy cserkészszövetségi csekklapot kért tőlem, hogy beküldhesse pártoló tagsági díját. Ez az egy elintézetlen dolga maradt még. Megfogta lelkemet az a sejtélem, hogy talán utóljára beszélhetek azzal az emberrel, aki gyermekkorom nevelőmestere és piarista hivatásom lángalobbantója volt, — erőt véve megindultságomon, próbáltam néhány szívből jövő biztató szót mondani neki. De ő már az első szavaknál, halkán felnevetve, megszakított: „Ugyan, édes gyermekem, nem kell engem vigasztalni! Ha lejár a rugó, megáll a gép! Ez az én rugóm (itt a szívére mutatott) is elkopott 72 év alatt, hát a gépezetem is megáll. Ez a dolgok természetes rendje. Ennyiért is hálás legyen az ember a Gondviselésnek.“

* * *

S ha ez a 72 év olyan gazdag és szép élet volt, mint Laczkó Dezsőé, akkor valóban hátatelt szívvel tekinthet arra vissza élete alkonyán, hiszen halála nem elmulás és megsemmisülés, mert az örökkévalóságban a jutalom fényes csillagokból szőtt koronája, az ittmaradtak lelkében pedig sok gene-

ráció el nem hervadó kegyeletes emlékezése és sokaknak világító eszményi példája a földi lét határain túlra nyújtja ki létét.

Mi sem temetni, sem dicsérni nem akarjuk e rövid emlékezéssel, hanem gazdag életének egy-két vonását példakép szemünk elé állítani.

* * *

Trencsénben született 1860. júl. 21-én. Ez a körülmény egymagában kiáltó irredenta szózat, hogy az elszakított részek a magyar föld testéhez tartoznak, mert kellett-e izzóbb lelkű, fanatikusabb magyar ember a Felvidéken, nemzetiségi területen született Laczkó Dezsőnél? Tanári pályafutása alatt olyan helyeken fordult meg, melyek alkalmasak voltak egy földrajz—természetrész tanárnak arra, hogy a szép magyar földet saját tapasztalataiból megismerje és kitanulmányozhassa. Privigyei tanárkodása a gyermekkorából ismert Felvidék gyönyörű tájait elevenítette fel emlékében, Debrecenben a délibábos magyar róna, Kecskeméten az Alföld tengersík vidéke borult a természet szépségei iránt fogékony lelkére. Ilyen körülmények után került 1888-ban Veszprémbe, ahol 44 évet töltött egyfolytában haláláig, úgy hogy Veszprém az ő személyével és ő Veszprém városával szinte egybeforrott. Amint a veszprémi várat dolomitszikláji és rajtuk ülő gimnáziuma s a várost múzeuma nélkül el sem tudjuk képzelni, úgy szinte hozzátartozott a gimnázium jellegéhez Laczkó tanár, majd igazgató (1912—1918-ig), főigazgató úr s a város és környék életéhez a geológus és archeológus múzeumi igazgató.

Mint *paptanár* a szerzetesi erények megtestesítője volt. Papi ténykedéseit mindig áhítatos komolysággal és bensőséggel végezte. A diákság hamar felismerte benne a mélylelkű papot s így lett az ifjúság egyik legkeresettebb lelkiatyja s maradt nagyon sok diákjának élete végéig. — Hitvalló, egyházas érzülete elismeréséül az egyházmegye püspökei szentszékük tanácsába vették fel. — Rajongó szeretettel viseltetett rendje iránt s mindennel szemben, ami piarista. Kevesen tudják, hogy a személyéhez annyira hozzánőtt „Dezső“ nevet is szerzetbelépésekor vette fel és szerzetesi mivolta kidomborításául használta. Elmondhatjuk róla, hogy a tipikusan piarista-szerzetesi jellemvonások az ő egyéniségében kikristályosodtak. — Mint *pedagógus* típusa volt a szeretve tisztelt tanárnak. Komoly munkát kívánt a diáktól; rendszerességre és alaposágra szoktatta őket. Legkiemelkedőbb és a tanulók részéről is legjobban értékelt tulajdonsága feltétlen részrehajlatlansága és igazságossága volt. Ha kellett, tudott kemény, szigorú is lenni, de mindig megbecsülte és komolyan vette a legkisebb diákot is. „Ő volt az — írja halála után egy régi tanítványa —, akiről azt mondja a diák: nem baj, hogy szigorú, mert igazságos, mert tanít és nevel és mert a gyermeklélek ismeretének számtalan eszközével nyúl hozzá a

fejlődő értelemvilághoz és gyermekkedélyhez, jóhoz, lenyesendő rosszhoz egyaránt. Ismeri, megérti és szereti a gyermeket még csinyjein keresztül is és kiváló embereket, generációkat nevel a gyarló anyagból az életnek, átadva nekik azt a nemesebb bélyeget, amely szemből, homlokból mindenkor kiismerhető lesz.“ A piarista jelleg abban is megnyilatkozott nála, hogy amint maga is egyszerű, szerény természetű volt, tanításában és nevelésében sem törekedett külsőségre, hanem az ismeretekben a mélységre, a lelkivilágban egyenességre és őszinteségre akart nevelni. Az ő csodálatos ember- és gyermekismerete mellett a diák nem is tudott volna más lenni; amint kemény szemével rápillantott a diákra, az még a hazugság kísértését is kiölte lelkéből. Egy másik hirlapi cikk jellemzően írja róla e sorokat: „Lelket átható fekete szemének szűrő tekintetével beelát a diák rejtettnek hitt lelkivilágába és amikor a nebuló már-már eget-földet érez maga alatt süllyedni, szeme szögletében megjelenik valami utánozhatatlan huncutkás megváltó mosoly az ő elrejtett, de néha mégis csak felcsillanó szelid és résztvevő lelkének aransugara. Oh, mily örömmel hallotta megcsendülni ajkán szokott lekicsinylő és mindent kifejező mondatát: ülj le, te krumplicsősz!“

Nemcsak a természet szeretetére és csodálatára, hanem annak megismerésére és látó szemmel való kutatására is megtanítja diákjait. Nem sajnálja a fáradságot, hogy szakkirándulásokat tegyen velük s kalapáccsal kezükben járnak a kis természetbuvárok a mezőket, hogy nagy mesterük utmutatása szerint belepillanthassanak a geológia rejtelseibe.

Másodikos koromban nyáron a nagymezőn vasércet tartalmazó köveket találtunk s bevittük hozzá a múzeumba azzal a gyerekes képzelődéssel, hogy a véletlen egy vasércbánya felfedezésére vezetett. És ő nem is nevetett ki bennünket, hanem eljött velünk a megjelölt helyre és az egész területet szorgosan átkutatta. Egész idő alatt hozzánk egy gúnyolódó szót nem szólt, hanem mintha csak felnőtt munkatársaival beszélne, szakszerű felvilágosításokkal látott el bennünket.

70 éves születésnapjára a Piarista Diákszövetség kezdeményezésére volt tanítványai üdvözlő sorokat küldtek neki, melyek két vaskos albumba összegyűjtve hirdetik az ő rendkívüli nevelői nagyságát. Akár „Méltóságos Uram“, akár „Szeretett jó Tanárom“, vagy „Kedves Dezső bátyám“ e sorok megszólítása, a „soha el nem muló hála a legkedvesebb Tanárom iránt“ szavak valami változatban egyikből sem hiányoznak. Ugyanezt a meleg, hálás érzést találjuk azokban a sok százra menő harctérről küldött levelekben és lapokban is, melyeket ő olyan szerető gonddal őrzött meg abból a célból, hogy hőslélekű volt diákjaink harctéri életének, vagy hősi halálának megírásához adatokul szolgáljanak. Nagyon sok diákot részesített anyagi segítségben is, számtalan tanítványának elhelyezkedését

tette utánjárásával lehetővé, aki pedig az élet küzdelmeiben férfiasan megtudta állni a helyét, érezte, hogy a törhetetlen akaraterő megszerzésében nagy része van az ő nevelő munkájának és példájának. Ritka pedagógus, akire kivétel nélkül minden tanítványa ifjú- és öregkorban egyaránt ilyen kegyeletes tisztelettel nézzen fel.

Kiváló egyéniségén és nagyszerű pedagógiai érzékén kívül része volt a tanulók általános tiszteletében a *tudóssal* szemben érzett hódolatnak is.

Természetszeretete már kezdő tanár korától fogva hajtja az Isten szabad ege alá. Vadászszenvedélye nagyon jó eszköz volt a természet rejtelmeibe való behatolására. Kezdetben inkább földrajzi tárgyú értekezéseket irt a kecskeméti és veszprémi lapokba. Mikor azonban id. Lóczy Lajos tanítványaival (Cholnoky Jenő, Papp Károly) járta a Bakonyt, ő is hozzájuk szegődött s az első tudományos úton megszületett benne a Bakony legnagyobb geológusa. Bejárta az egész Bakonyt, pontosan térképezte és gyűjtötte kővületeit. Lóczy Lajos és külföldi specialisták segítségével, munkája révén elérte azt, hogy ma a Bakony geológiailag teljesen ismert és az egész világ geológusainak figyelmét Magyarország felé fordította, előmozdítva a geológusoktól sokat vitatott kérdések megoldását. Legnagyobb szabású ilyen irányú műve: *Veszprém és tágabb környékének geológiai leírása*. Tudományos munkásságának elismeréséül több új kővületfajt neveztek el róla, minők: Trachyceras Laczkói, Dinarites Laczkói, Hybodus Laczkói, Megalodus Laczkói. — Leghíresebb lelete a berlini Jaeckel Ernőtől meghatározott s a jeruzsálemhegyi kőbányában végzett tudományos vizsgálódásai közben talált fogas ősteknős, a Placochelys Placodonta.

Már mint jőnevű geológust hívta meg 1902-ben Déchy Mór a Kaukázusba vezetett tudományos kutató expedíciójába, melyről „*Geológiai jegyzetek*“ címen számol be Déchy: Kaukázus c. munkájában.

Geológiai kutatásai közben talált rá Ságváron a lőszképződés idején a rénszarvas és őslóval együttélő ősembernek lőszbe temetett s e körülmény folytán világhírré jutott nyomaira. Mikor 1927-ben a *Szent István Akadémia* rendes tagjául választották, székfoglalójában közölte az ősemberre vonatkozó ezen megállapításait.

Különösen figurális díszítésű mozaikjai miatt hazánk leghíresebb római épületmaradványainak (*Balácza*) felfedezését a véletlennek köszönhetjük. 1904 őszén szántás közben akadtak rá a káptalani béresek. A nemeszívű mecénás, br. Hornig Károly megyéspüspök és a telekhely-tulajdonos veszprémi székeskáptalan áldozatkészségéből az ásást megejthették és annak eredményeit egy díszműben kiadhatták. (Balácza 1912.) Bár ezt a munkát mint archeológus, Rhé Gyula múz. igazgatóór végezte, de Laczkó

Dezső, felismerve a leletekben múzeuma leendő kincseit, szívesen fáradt érdekükben. Azt a kedves eszméjét azonban, hogy a múzeum mellett a sok értékes leletből egy római házat létesítsenek, bár saját filléreiből is jelentékeny összeget tett félre erre a célra, életében meg nem valósíthatta.

Geológiai szaktudását a gyakorlati élet számára is igyekezett hasznosítani. Vas-, bauxit-telepek, források, viz kutatásával a gazdasági élet terén is nagy érdemeket szerzett. Élete utolsó évében márvány után kutatott a rend dörgicsei birtokán.

Tudományos téren való tevékenysége és makacs tenniakarása irányította őrá az illetékesek figyelmét, mikor egy *vármegyei múzeum* alapításának gondolatával foglalkoztak. Ebbe beolvasztotta a piarista gimnáziumban tőle kezelt kis gyűjteményt is. Sikerült is őt megnyerni a múzeum vezetőjének s ettől kezdve a megyeháza II. emeletén levő múzeumhelyiségek, később az ő fáradozásai révén felépült új, modern, szép épület második otthona lett. Hogy mit tett 30 év alatt e múzeumért, mit szerzett, gyűjtött számára, azt e szűk keretek között elmondani nem lehet. Jogos megelégedéssel mondhatta pár nappal halála előtt már előbb említett munkatársának (Rhé Gy.): „Én reám annak idején egy múzeum létesítésének és vezetésének terheit bízták és e megbízatásnak, úgy érzem, becsülettel eleget tettem.“ Veszprémnek, külföldi viszonylatban is számottevő legnagyobb kulturértékét teremtette meg. Rendkívül kedves modora és fanatikus ügybuzgalma előtt még a legféltettebb családi kincstárak is megnyíltak. Ismerték és szerették őt a legutolsó bakonyi faluban is és örömmel hordták össze múzeumába az egyszerű falusi emberek is dédapáiktól örökölt régiségeiket. A múzeum rendkívül gazdag néprajzi gyűjteményét így szedte össze.

Legnehezebb a szerepünk akkor, mikor őt mint *embert* akarjuk jellemezni. Olyan gazdag egyéniség volt, hogy jellemvonásaiból szinte csak ötletszerűen tudunk egyet-kettőt kiragadni. A külsőleg egyszerű, mosolygós arcú, rendkívül szerény ember lelke kiváló tulajdonságokkal volt tele. Szinte kiolthatatlan tudásszomj hatotta át. Rengeteget olvasott, jegyzett és szívesen okult mások előadásából is. Páratlan közvetlenség, előzőkenység, szeretetteljes beszédmodor jellemezte. Izig-vérig gentleman, a legfigyelmesebb udvariassággal, baráti meleg szívvel és aranyos, jóízű magyaros kedéllyel. Kiváló tudott lenni a nélkül, hogy előbb irigyeket kellett volna keresnie — mint azt Björnson a híresség föltételül kitűzi. Neki sem irigye, sem haragosa, de még ellenfele sem volt. Népszerűségét kifejezi az általánosan elterjedt „Dezső bácsi“ elnevezés. A meleg szeretetnek és őszinte tiszteletnek spontán kitörése volt az a frenetikus és percekig tartó tapsorkán, melyet 1925-ben kapott, mikor a múzeum megnyitására megjelent kormányzó c. tanker. főigazgatóvá nevezte ki.

Cholnoky professzor a halála után tanítványainak tartott megemlékezésben is felejthetetlennek mondta azt a jelenetet, mikor a vármegyeháza nagytermében a fényes főpapi öltözetek és ragyogó díszmagyaros előkelőségek között a meghatottságtól sápadtan felállt az ünnepelet: az egyszerű fekete reverendájú szerzetes. Piarista szerénységéből és igénytelenségéből kifolyólag került az ünnepeletetést és az elismerést s méltán irták róla halála után: „Nála igénytelenebb, szerényebb tudós még nem dolgozott talán sehol.“ Több tudományos társulat hívta meg tagjai közé (a Bécsi Földtani Intézetnek, a Szent István Akadémiának rendes, — az Orsz. Régészeti Társulat, a Magyar Földrajzi Társaság, a Veszprémmegyei Történelmi, Régészeti és Néprajzi Társulat, a Balatoni Szövetség és a V. Piarista Diákszövetség tiszteleti, — az Orsz. Gyűjteményegyetem Tanácsának s a Műemlékek Orsz. Bizottságának kinevezett, a Magyarhoni Földtani Társulat alapító, a Kir. Magyar Természettudományi Társulat választmányi tagja s a Magyar Turista Egyesület bakonyi osztályának örökös díszelnöke volt), de ilyen nagyarányú munkássággal mások a legnagyobb karriereket futották be és fényes kitüntetésekert szereztek. Ő még a világhírű geológiai és archeológiai felfedezései után díszdoktorátusa érdekében megindított intézkedéseket is a leghatározottabban megakadályozta s arra kérte az illetékes faktorokat, hogy a helyett inkább a múzeum felépítésében legyenek segítségére. Önzetlenségére jellemző az is, hogy az ősteknős leletéért felajánlott 5000 márkát nagylelkűen elhárította és ingyen a Magyar Földtani Intézetnek adományozta.

Talpig férfiú volt. „Szerette az igazságot és gyűlölte a jogtalanságot.“ Határozott, saját kritikáján átszűrt véleménye volt mindenről s az igazságot bátran szemébe mondta mindenkinek a nélkül, hogy kiméletlen lett volna. Viszont volt elismerő, megértő szava is mindenkivel szemben. Különösen volt tanítványai érezték ezt az atyai jóságát. A legcsekélyebb sikerük sem került el az ő figyelmét s el nem mulasztotta, hogy néhány őszinte, meleg szóval örömeinek kifejezést ne adjon, vagy biztató, vigasztaló szavát megtagadja a rászorulóktól. Aki egyszer lelkéhez közelférközött, annak képét hűségesen megőrizte szive rejtekében. Így fonódott össze a barátság sirig tartó kötelékével a Cholnoky és Lóczy családdal és másokkal. Aki ráhagyatkozott, az jó kezekbe tette sorsát. Ilyen atyai szeretettel kísértte figyelemmel Csikász Imre szobrászművész sorsát is és gyors elmulása után élete egyik feladatának tekintette műveinek a múzeumi Csikászszobába való összegyűjtésén kívül emléktáblájának felállítását. Ez nagyrészt saját adományából még életében el is készült s utolsó beszélgetésünkkel még kért is arra, mint aki naponként elmegyek mellette, hogy kísérem figyelemmel halála után is, nem történik-e valami baja az emlékműnek.

Fanatikusán szeretett mindent, ami magyar. Szerelmese volt a magyar földnek. Dolgozott, alkotott hazájáért és a tettekben megnyilvánuló hazaszeretetre nevelte tanítványait.

Tudott kedélyes, vidám is lenni. A somogyi erdők, Sümeg, Farkasgyepű és a többi vadászterületek lehetnek tanui derűs jókedvének, mikor csattanó mondásaival és csillogó anekdotáival kedvre derítette társaságát és mesélte színes előadásával a múzeumi tárgyak „összehordásának“ epizódjait. Akik jó alkalmakkor szerencsések lehettek őt hallani, azok sohase fogják elfelejteni azt sem, hogyan tudott ő behizelgő szép, férfias csengő hangján, tele szívből öreg magyar nótákat dalolni.

Az iránta érzett szeretet mélységét mutatta az a féltő aggodás, mellyel betegsége idején viseltettek vele szemben és hogy halála hírére felnőtt emberek sirva fakadtak.

Okt. 28-án bekövetkezett halála méltó volt rendkívüli komoly egyéniségéhez. Nem félt a haláltól, hanem vallásos, hívő, férfias lélekkel készült rá. Az utolsó napokban, amint a szívgyengeség fellépett nála, a szentségek ismételt buzgó felvételével készítette elő lelkét a nagy útra. Ezenkívül minden ügyét, dolgát elrendezte, minden tudnivalóról feljegyzést készített és még temetéséről is intézkedett. Orvosai a legteljesebb pihenést ajánlották neki, mert szívét épen az öregkorában sem mérsékelt sok munka, fáradtság, strapa gyengítette el. De ő a még megmenthető pár nappal nem törődve, még az előző éjjeli majdnem végzetessé vált rosszullét után is, utolsó napján több barátját és jóismerősét felkereste a városban, hogy megköszönje érdeklődésüket és — elbúcsuzzon tőlük. Betegsége, halála hasonló volt nagy barátjáéhoz: Lóczy Lajost az ő szobájában, ugyanazon a helyen mint őt, érte utól szívbaja.

Temetése mutatta meg, mit vesztett benne a város. A gyász általános, őszinte és megható volt. A tudományos világ, barátai, tisztelői és tanítványai messze vidékről is ideérkeztek búcsút venni tőle, az egyházi és világi hatóságok, a különböző szerzetesrendek képviselői, a tantestületek, mondhatjuk egész Veszprém kikísérte őt utolsó útjára a város kegyelele jeléül bezárt és lehuzott redőnyű üzleteik között. Egyesek és testületek 24 koszorút küldtek ravatalára.

Temetését szövetségünk tagja, a piaristarend nagy barátja és jóakarója, dr. Simon György prelátus-kanonok úr végezte. A sirnál dr. Marton Imre min. tanácsos, a N. Múzeum régészeti osztályának igazgatója a kultuszminiszter, dr. ifj. Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója pedig a tudományos világ, saját családja és barátai nevében búcsuztak el tőle.

A megyéspüspök úr, a székeskáptalan összes tagjai, a főispán, alispán, a polgármester és a város többi vezetőembere nemcsak temetésén és requiemjén jelentek meg, hanem személyesen is kifejezték a rendháznak

őszinte részvétüket. Hozzájuk csatlakozott levélben, vagy távirati úton dr. Hóman Bálint kultuszminiszter, a Szent István Akadémia és más tudományos intézetek s a hálás tanítványok nagy sokasága.

Halála hírének vételére egyik tanítványa (Breuer Imre, Szeged) 50 P-t küldött táviratilag emlékének megörökítésére.

Ugyanezt a gondolatot vetette fel indítvány alakjában dr. Porubszky Elemér vm. főjegyző, a Diákszövetség választmányi ülésén. Ettől függetlenül a városban is megindult egy akció rögtön halála után szobrának felállítására. Ennek vezetését maga vármegyénk főispánja, dr. Kenessey Pongrácz, az elhunyt egyik kedves és hálás tanítványa vette kezébe. A bizottság a vármegye és város hozzájárulásával már 2400 P-t gyűjtött eddig össze. A terv szerint kb. 3000 P költséggel a múzeum oldalán állítanák fel mellszobrát, míg a másik oldalra idővel az ő kedves gondolata, a római ház kerülne.

Sírjánál azt mondta gyászbeszédében dr. ifj. Lóczy Lajos: „Nagy ember volt, tudós volt, akit még csak halála után fognak méltóan elismerni.“

Ez az elismerés azonban ne csak szobrának felállításában és az ő emlékére a római ház felépítéséből álljon, hanem elsősorban Laczkó Dezső, az ember, követéséből. Bennünk és általunk valósuljon meg az ő eszményi férfitipusa nemzedékről nemzedékre!

A Veszprémi Piarista Diákszövetségénél kaphatók:

(A „Tagilletmény“ jelzésűeket k. tagjainknak kívánságára díjtalanul megküldjük.)

1. Szövetségi értesítők. (Eddig 2 kötet.) Tagilletmény.
Bolti ára à P 1.—
2. Dr. Hám Antal emlékezete. Tagilletmény. Bolti ára P —20
3. Endrődi Sándor verses kötetei:
Anakreoni dalok (180 l.) P 3.—
Kuruc nóták (kötve, 170 l.) P 1·60
Játszi órák (díszkötés, sok képpel) P 2.—
4. Endrődi Sándor emlékezete P —50
5. A Piarista Diák kis Kalauza, IV. k. P —80
Egyesületi jelvény P 1·20
6. Pintér Kálmán emlékezete. Sziklay Jánostól. Tagilletmény. Bolti ára P —20
7. Horváth C.: Veszprémi emlékek P —50
8. Raák Gy.: Gyümölcskertészet P 1.—
9. Bolgár Mihály emlékezete. Tagilletmény. Bolti ára P —20
10. Hősi emlékmű levelezőlapok darabja P —20
11. Csikász Imre emlékezete. Nagy Sándortól. Tagilletmény. Bolti ára P —20
12. Laczkó Dezső emlékezete. Tagilletmény. Bolti ára P —30

Szövetségi tagdíjak: Rendes tag évi 2 P, alapító tag egyszersmindenkorra 100 P. — Beiratási díj 1 P. Minden küldeményünkhöz mellékelünk csekklapot, azoknak is, akik hátralékban nincsenek, hogy a legközelebbi tagdíjfizetési terminusra is, vagy könyvrendelésre, rendelkezésükre álljon. — A hátralékosokat kérjük tagdíjaik befizetésére.

(Postatakarékpénztári csekkszám: 7204. szám.)

